

דרוש אור החיים

אמר המפרש אחרי אשר עד הנה עזרני ה' אלהי אבותי לגמור הסדר הזה; אמרתי את אשר נדרתי אשלמה; דהיינו מה שהבטחתי סוף פ"ט דמגדלה, להביא בסוף הכרך הזה, אחת מדרשותי שדרשתי פה בשבת הוה"מ פסח הר"ב על אמונת השארית הנפשה ותיבת הים, כדי לזכות בהן את הרבים. ויהא רעוא מקדם אבונן די בשמיא. דנימא מלתא דתתקבל למעלה הנן ולמטה הן, כדי להבטיח לב עם קדוש אשר באמונתו יחיה, ולהשריש בלבו ב' עקרונות הנפלאים האלה יפה יפה. ולאשר ע"י אמונת ב' עקרונות אלו, לכל בני ישראל היה אור במושבותם, וכי היא היתה אם כל חי, לכן זה שמו לעולם וזה זכרו לדור דור, בשם הנאות לו:

אור החיים

ואנחנו בשם ה' אלהינו נזכיר. ובעזרתו ית' מפתח שפתי מישרים:

יודעים שימותו, ולאומרים צפיהם שימותו ומלא שידעין שימיהם מניין, ואעפ"כ צלותו שעה עלמה חוטאים. אבל הודיענו סנספור בחוק הכונה את כל יום ויום שיחול מלפנינו מימיו ולא נרגיש, שעל כנפיהם ישאנו ימינו לאט לאט לשמים לעולם אחר, ואם כן אחשוב במחשבה פנימית בעומק הלב, אז ידעתי כי ביום הראיתי פני אלהים חיים בסוף, אביא אליך ה' לבב חכמים.

וזה אחד מהטעמים שצותנו ה"ק לספור ספירת העומר, דהיינו דכמו שכלאס הקדוש סופרת מנה לנה, דהיינו מיום לאתם ממלכים ז' שבועות, עד שזכו לראות התגלות אלדי בסנין כי נס אלה האדם הספר חלקי חייך מיום שטולדת ז' שבועות, עד שיבוא כל בשר להשתחוות לפני הארון ד' לבבות בהגלותו עליו ביום אחרון מחיו, כמ"ס כי לך תכרע כל בך וכמ"ס מהחל חרמם בקמ"ה, ר"ל מיום שחרמם היתה החליל לנקוף בשמך שהיא קמה וגם לבה, דהיינו מזמן לידתך, מאז החל לספור ז' שבועות דהיינו ז' פעם ז' שנים.

וזה משום זה העשם, משום דמכל שבעה שנים, חיי האדם משתנים, וחייבו יגברו ויתרבו יותר ממה שהיו מקודם. (א) בסוף ז' שנים ראשונים כבר עמל האדם מימי הילדות הראשונים, ונתחייב כבר בחיוב והאבות מחייבים מאז מעט יותר להדריך בניהם לעבודת ה'. (ב) בתחלת שנת י"ד, כבר נעשיתו בר מזל ונתחייבו כבר בכל מלות התורה הלמ"ס [כשהו' הרא"ש כלל ט"ו]. (ג) בתחלת שנת כ"א כבר נתחייבו בעונם כ"ד של מעלה [רבה פ' קרח ושה פ"ט ז']. ולאשר כבר נהבשל שלום אז היטב, לכן יחשבו עמם בשמים יותר כשצבון מדוקדק. (ד) בסוף ז' שנים הרביעיים, נופיטו כבר נהבשל בחוק כראוי, וקרבתו למעטו כן ל' לבח אז לכן כבר יותר נבוא לתוך המון האנשים ובעסקי העולם, ונתנסה יותר בנסיונות, ויתרבו לכן חייבוט לשאת ביותר עול העולם בדרך וביושר. (ה) בסוף ז' שנים החמישיים. כבר חיי המורגל של ע' שנים מונח אחריו: (ו) בסוף ז' שנים השישיים, כבר מונח אחריו חיי חלק החיים, אם גם נחי' בגבורות פ' שנים. (ז) בסוף שנת ה' הוא יוכל, כבר השגת הראש העליון מהסנה החיים הנוף מתחיל מאז להתנוטט וכבר תעמוד בפרשת הדרכים שם תעמוד אמך הטובה, היא תה"ק, ותקרא לך וספרת לך, וספרתם לך, לטובתך ולטובתכם תחילו ימי החיים. אדם, הכי עדיין אתה משוקע בשכרוב מלרבי עולם עובר. עורה עורה דמך כבר נחקר, שכלך כבר נהבשל ירך כבר ירד מטה מטה. בעלמך הראש נפילת חייך כבר מוכל לחשוב בעלמך שאל עוד לך להתקיים זמן מרובה ולכן וקדשם את שנת החמישיים שנה לכל הפחות עתה תחיל לדאוג צדד פרנסה בשמך בעולם האחר הבא לקראתך, כבר קרב העת מאלד.

וכשנרגיל את עצמינו לחשוב כך תמיד, אז באופן זה, מהמעין החשך של היותה בעלמו ומסוכרו ממו, נשאב אור וחיים. אבל אעפ"כ נלעוונו ביותר להשיג צעין מיוחד על חיינו, דהיינו חיי נלחית שלט דזה ישא הרבשותו, ויודיענו היקר האמת של אדם דמה תשיבה יש בחיים, ואזיה משקל ויקר יהיה לו, אם לא יתקיים לנח הכי לא יהיה חיים כזה יותר גרוע מהמות, דהחיים יודעים שימותו, המתים חיינו יודעים מאומה: אולם ההלה לאל ית' שמחך העין החשך של המות, הינה לנו להקרין נלחי האור הנסתר תחתיו, ה' אמר נ'ס כ'ו'ן ב' ע'ר פ'ל הקב"ה ראה כך להסתיר האור היקר של חיי הנלחית ולהתלו בערפל, שלא ישיג האדם בדרך היטב אופני החיות שם, כיי שלא תהבטל הבחירה ע"י והרי זה כל מטחוי בריאת האדם לעולמו, שע"י בחירתו החפשית, יהיה הוא המלחית א"ע.

עמוד הוא המעמד הוא ואעפ"כ יאיר לעיניו השלמות מעט מאלד הוא **שם**

אנכי הוא מנחמכם. מי את והיראי מלחש ימות ומבן אדם חזיר יתן ותשכה ה' עשך נוטה שמים ויפדך הארץ: ותפחד כל היום המיר מחמת המליך כאשר כונן להשחית ואיה חמה המליך. מיהר לועה להפתח ולא ימות נשחית ולא יחסר לחמו ואנכי ה' אלהיך רובע הים ויהמו גליו ה' לבבות שמו (ישעיה כ"א פ"ב). תנא רבי אליהו, לדיקים שעתיד הקב"ה להחיותו, חיינו חוזרין לעפרן שנאמר קדוש יאמר לו כל הכתוב לחיים בירושלים, מה קדוש לעולם קיים. חף הן לעולם קיימין. ח"ה אותן שנים שעתיד הקב"ה לחדש בהן עולמו, לדיקים מה הן עושין? הקב"ה עושה להם כנפים כנשרים ושטין על פני המים שנאמר ע"כ לא ירא בהמיר ארץ, במוט הרים בלב ימים. שמה האמר יש להם נער ת"ל וקויו ה' יחלפו כח, ועלו אבר כנשרים, ירוטו ולא ייגעו. ילט ולא ייגעו. (סנהדרין ד"ב א').

האדם שהוא בריאה אשר תמיד בין מות לחיים העוף מחוייב תמיד להעמיד דבר זה נד עינו, אם רוצה להלחית א"ע בשמים ובארץ. ואעפ"כ לך שיגיה ביוקר על חיו דהיינו לבלי להטביר אפילו רגע אחד מלפני עיני קיומו הגלוי ותמיד יחשוב א"ע כדבר חי וקיים, שלא ימח לעולם. ויהו שאמר הכתוב החיים והמות נהתי ל' פניך, ר"ל מתוך חייך העמדי בקרוב נואד להשגחך; אבל, ובהרות בחיים, בחר לך חייך התמיד לשום עיניך עליו בפרטות מאלד. דראו אחי אנחנו נלעוונו מה"ק ומח"ל לביט תמיד בלב שוקט, לתחה עיני האנא היותר גדול של חיינו, הוא המות. פעמים רבות אז כל רגע נעמיד לפנינו נעמדתו בשעה האחרונה, אשר בה בכה נהנה מהארץ, כמ"ס על כרתי אהיה אמת. ויהו שח"ל [שבת קכ"ג א'] שוב יום אהד לפני מיתתך ושאלו וכי אדם יודע באזיה יום ימות והשיבו ישוב היום פני ימות למחר. ע"כ לשון הגמרא. אולם קשה למה אז"ל למחר, וכי היום אנו בטוחים: אבל מ' טעמים אמרו לשון זה. (א) **דמפני** שהשערה שהאדם יעשה ביום אחרון שלו, אינו יכול לעשות רק במהומה ובסכך וא"כ איזה כח יכול להיות לתשובה שיעשה אותה האדם בשעה שהוא בעלמו כמעט אינו אלל עלמו (ב) **ומפני** שהאדם הקל בדעת, יחשב, הכי אפשר שהיום כבר אמות הלא לא הרגיש עדיין בחוק גופי אפילו רובע מעט מהמיתה לכן אמרו לנו מהבית האמיתיים ביישוב הדעת, לו יהא כדברך, עכ"פ ישוב היום פני ימות למחר, ומה הכל יכול להתאות בין היום למחר, והלא כהיב בין לילה ה' ובן לילה אבר. אולם זאת מחשבת המיתה, אם העוף תמיד לעיני האדם, הוא תועלה גדול לנוף ולנפש. לגוף, שע"י ימעט כאב הרגשותו למחורו ולהשפלת הכבוד כשיקרו לו בעולמו בחמור לנפשו, למה אני מענה ומלער נפשי כל כך על דברים של עולם חלום, אשר ע"כ שייך לעובדו, ואלה הדברים לא יועילו למנוע פרידתו ממנו. ועוד תועלת שני ישיב בגוף, שע"י הוא נשע יותר בטוח מהקב"ה, כמ"ס ח"ל [חולין ד"ה ז'] אדם ובהנהגה הושע ה', חן הקב"ה מושיע אלו לאדם שמים א"ע כבהמה, שאינה מרגשת. ועוד תועלה שלישי בגוף, שע"י שיעמיד תמיד לפני עיניו מעמדו בשעה האחרונה, תתקרב האמת מלפניו צנה בואו, ולא יבהל ולא יחרד כשיבוא לבסוף, ובמחשבת נפש יכין א"ע עליו כל רגע.

אבל הועלת הנפש שריווח האדם ע"י, גדול וסמ מאלד שע"י שיחור תמיד מהמיתה, יכה וישקע להב הילך בקרבו וגם כל רוח גאה וגאון שעל ידיו יחטף האדם גם הם יכענו בלבבו וישתמר ג"כ מלהאחז בקדשי קדשים של תה"ק, הם החוקים שהם סודות קדושים, ממעל לשכל אנושי ותמיד יזכר ההפסד הגדול שאפשר שיהאווה לו שם בעולם הגלוי, אם לא ישמור מלכת ה' אלהיו.

ולכן התחן המסור, למכות ימינו כן הודע מלתה כן ל"ל שהוא מל' קן צנום ללפחד ודברות, שהיא מלשון חוק, כמו הכיור וכנו ר"ל הכל (גויפות)

דרוש אור החיים

פ"א יפגשני זה אשר יקראוהו על ארצנו מות, כי אחיה, ר"ל אז אהחיל לחיות בחמת.

דאם רק אז הפרוכה העב הגופני יכפל ויתקפל לאחוריו, אז עם פנינים פתוחות אספר מעשה יה, כי אז אשיג סודות העולם ובודות חוקי התורה, אשר עתה בעולם הגופני לכל בן מיתה ללכת ולעזר ישראל סגורים חבל אז, העין סר ואתה כל מאורי אור.

והמות בעלמו, איננו מכנהו רק יסורים מעט ולכן אמר יסורים גייה אז בשעת המיתה, שיכאב לי קצת חבל למות לח כחכני הסקר, שיסיה ביכלתו לפלפלי ולפסטי.

ולכן פתחו לי שפרי נדק, שאלך בדרך הדרך שכתבה לפני התה"ק ללכת בהם, וגם אצבא צם כלאר ארתי ה' אז אדע בצפנה, כי יבוא עת אשר אודיה יה שברא המות וכמ"ס בחרוהו של ר"מ על הפסוק וירא אליהם את כל אשר עשה הוהנה עובד מחד והנה עובד בות כי שם יחל לדיק פרי מעשיו, וצא יבוא ברנה טושה אלומותיו.

וגם הגורל והפחד מהמות לא יחדני. כי זה השער לה', לדיקים יבואו בו: ר"ל אורו שיכנו הבג"ל מות, הוא השער אשר על ידו ובו יסע לפני ולפנים להיכל ה'. ולהשתעשע בצור פי אלהים חיים, לדיקים יבואו בו, במטות הגשם ובלב אמוץ בלי פחד ומורא, כי הוא הוא שער האור להאליה לנחית, לאור בצור החיים. זהו הראוי להשארת הגשם ממנו בעלמו (ב) **אולם** מלבד שממחצותיו בעלמן נוכל לראות חוקות כראי מולק וכדאמין, יש לנו ג"כ צירור על זה בזהעולם בכללו דאם רק נחבוק על הטבע בכללו והתפעלותו, כוצב סיבב הילך כחה, וכן ראוי שכל הגדמה ונראה מות, הוא עלמו יעמיד ויקומם חיים חדים וכל נפילה בלד זה הוא עליו' בלד אחר וכל הרקבה והשחמה שישלע בצרואיה, יוליא בריאה חדשה לאור עולם.

המבע השתנה כל רגע, והתראה במלבוש אחר ובהואר אחר כמ"ס. כולם כצבד יבלו, כל צוש תחליפם ויחלופו כל הטבע תהפך ותסתובב כגלגל. והתראה שוב בהמונה אחרת יותר מטשא מצתלה, ולפעמים לריבים לזה כמה גלגולים.

אמר לי אחי האהובים. מי שלא ראה הזריעה מעולם, ויספרו לו מנשמת האדם שאינה מתה, וגם יספרו לו ששקיקו גרעון פרי א' וינחשוהו החת רנב' עד שיקרב ויכלה, שח"כ ילמה מהגרעון הזה עץ נחמד למראה עם עלים רעובים, ופריים יפים, ופירות מחוקים, אשר בהם יהיו רבבות גרעינים כדוגמת זאת אשר הורקבה החת הרנב', מה יתשוב זה האומע, ואיזה משני מיני התחיות האלה, כל האדם, ושל העץ, הוא יאמין לנו ביהיה.

הלא יחשוב בעלמו שזה מעשה הזריעה שספרו לו הוא מעשה דרזוי מלבד מלזייר רק ציפוי אמרים ועכ"פ יאמין יותר בהשארת הגשם ודבי אפסר שאחר שנקרב ונתאפס הגרעין ישוב ויעלה כיונק ברטיבות ילדה ויתרבה עוד ברבבות פעמים יותר מאשר ה' בתחלה ואעפ"כ כך הוא.

אז נעמיד לפנינו אדם אטלקי וסיליטין שלא ראה ולא שמע מחורף ובלג וקרה מעולם אם זה יבוא למדינתו בחורף ויראה אלגיו כל הגוראות ההם, והאילנות היבשות כעצמים, מה יתשוב זה האדם, הלא יאמר בלבו כאן מהה הטבע כמו אדם, ולא תשוב עוד לארץ החיים.

אבל הכי אין המות הגדמה הזה השולט בחורף בכל הטבע, רק סבת החיים שלה, ושינה שלה אז בלי שום נלון חיים בחורף, הכי איננו רק מנוחה כדי לחסוך כחות חדשות לשוב בצביב לימי עזריה, ולהתראות בהפארת כפול מאשר עזבהה השולט בימי הבציר, כן גם מיהתמו איננו רק כדי לשוב לחיים חדים אחרים יותר בהירים ויפים מהעכשויים.

וזרו שאמר הכתוב הסתיר פניך מהארץ בחורף, יבזה לון כל הצרואים, וישכבו טלם כפגרים מתים חבל אזי אמר תוסף רוחם יגועו, שאפי' כשארעה שיגועו, אדע שעי"ז יתקף רוחם ופלי' כשלאהם ואל עפרם ישובו, אדע כי זה רק כדי שהשלת שוב רוחך, רוח חיים, יצראון שוב, ותחדש פני האדמה.

השגיהו, מהרה יהי כבוד ה' לעולם בצביב הבא, ויתראה כבוד מלכותו, והאילנות המתות האלו שוב יתקטפו צירוק ילחת רעוב, ויהדרו עם פרחים יפים ופירות מהודרות שיפילו ריה עדנם בעולם, אשר עי"ז הפגרים עפות אשר שחים בששונם בצורר ירונו ויטוררו בין עפאים על פאר העולם וכל אשר בו, עד כי ישמח ה' במעשיו.

לכן אם אראה בלד אחר, שיציע לארץ ותרעד, ישקרה לאדם לרה

שגח כל המשתר הגדול ממעמדו שם, ואעפ"כ טוכל לצרך ת"ל שאנחנו שם חיים קיימים ונאמנים.

במזג חזיטו שצמחים השגנו כל אלה כמ"ס, תודיענו אורח חיים שובע שמחות אהפניך, כעיימות זימיך בלח שמחה שם עמד כי עמד מקור חיים באורך נראה שם אור אמיתי: **וגם** באמונת העיקר הזה יש העלת גדול לגוף, ולנפש. לגוף דאך יערב לגוף האכל ושהוא שאר עונגי האפש, אם ידע בנפשו כי הוא כשה נטבח יובל, וסוף כל סוף כעין התום נפשו, אולם גם לנפש אין לך העלת נאל ממנו, כי בחיות הזמני נראה הרבה פעמים לדיק איבד בלדקו, ורשע ברשעו ילח, ועי"ז רפו ידי אדם החלם לילך בדרך התורה במקום שיפסד עי"ז עונג הגוף, או הרוחה ממנו או הכבוד. אולם האמונה בהשארת הגשם תהיה לו לאור צדקו בעלמו, בידעו כי שם הוא מקום הגמול והעונש, וכי בעוה"ז אי אפשר שישהלמו הרשע או הדיק כדי שלא תהבטל הבחירה. וכמה לא ירויח גם בשעתו האחרונה על ידי אמונתו בעיקר זה, שימתק לו עי"ז מרירות יסורי המות.

אולם אם גם העיקר הזה עוד כל כך מושרש בלב שומעי האהובים, ואעפ"כ אחשוב כי ישמח כל לב ישראל אם יבואו לו ראיות חוקות כראי מולק על עיקר היה אשר בלעמו אין לחשוב בשום אופן בשום הללחה שבועלם.

והרי גם ייחוש שלח ב' מרגלים להארץ המשובחת לרגל אותה, אף שכבר הבטיח הקב"ה שיא ארץ זבת חלב ודבש, ושיכבשו אותה ואיך לא נשלח גם אמתו ב' מרגלים שלנו דהיט חושינו וסכלנו להארץ החיים היותר משובח היות, כדי לחזק ולאמץ לבנו באמונה היקרה הזאת.

אבל אחי האהובים, זאת העיקר של האמונה יש בה חלקים: (א) כל ישראל מחייב להאמין ששפשו לא התאפס אחר מותו: (ב) מחייב כל אחד ג"כ להאמין שיש תחיית המתים להגוף המכוונה בשם [אויפערשע ערונוג בל"א].

ועל ב' מיני התחייה ירמזו כפילות הפסוקים בהפלותיו מתים יחיה אל צבוב חסדו דר"ל ה' יחיה לעתיד הנשמה ושוב יחיה לנשוק גם הגוף. וכ"כ אורך ימים אשביעו ווארא הו בישועתך, אורך ימים וגו', דהיינו אריות ימים בעולם הגשמות. ואורך ימים הגופני. וכ"כ כל הגשמה תהליה הללויה, כ' ה' ה' ברוח ובגוף. ג' פעמים נכפלו לנו הדברים בהפלותם, כדי להשריש בלבנו האמונה הזאת יפה ויפה, לאשר בלעדה אין שמחה והללחה נמלחים בעולם.

לכן אל תחדרו אחי הזקנים, אם תראו כחכם הולך ונימוק, וכי אהיה הולכים וקרבים למטותי כל אדם דעו לעולם לא יתאפס חיי האדם, נחיה ולה נפסק לעולם מלחיות. ה' יאמץ היום כחי הצעיר להאיר אתכם, ויאמץ ג"כ כחכם היום להיות מוארים, שמעו ותחי נפשכם:

אולם התבוננת הזה היומי התחנף לג' חלקים: (א) נראה לברר ששמחנו, דהיינו שלשלח מתחבותינו גם אחר המות יהיה תמיד כשלאשל והולך עד אין קץ וסוף. (ב) נראה גם לברר, איך יהיה מעמד הנשמה לאחר המות, ואיזה דבר שאעפ"כ יוכל אז להפסיק בעצמותו אלל הבלתי לדיק. (ג) לנשוק נברר ג"כ, שגם הגוף פ"א שוב יתקום לחיות בזה העולם חיי טבעיים.

(א)

ברור כשמש עומד לפנינו אמונת השארת הגשם אחר המות, והוא מדיש לנו על זה ה' ראיות חזקות ופשוטות: והם (א) ממנו בעלמו. (ב) מהעולם בכללו. (ג) מהצבואים בפרטיהם. (ד) מהקב"ה לבדו. (ה) מהת"ק שנתתה האמונה הושת בנושפנקא שלה, ותחמתו של הקב"ה אמת. ופעחה נבאר כל הראיות הל' אחת לאחת.

(א) **ממנו** בעלמו, דהרי כל עשיותינו ועסקינו, מתחבותינו ודבורינו הם טולם בצופן כאלו אנחנו צנוחים שלעולם נחיה, כדבר צמורגל ממותתנו ולא לבד שבאותה שפה לבנו שוקט ונח. אלא נהי' גם משתעשעים ומשועבים אז, ויש ביכלתנו באותו רגע למלא שחוק פינו, כאלו נדבר מהחלפת בגד, ושלבש בגד אחר. והבי זה לבדו איננו כבר אות נאמן על אמונה זו והרי זהו קריאה פנימית מהנשמה הדרה בתוכנו שהלון יותר למרחוק מעימי בשר, והיא תאמר בלחם אלני, אל תירא אדם, לא המות, ולעולם ולעד לא תגוע.

וכך אמר המזכיר ברוח קדשו בהתעופפו למעלה, לא אמות, ואם גם

ונחפש, דממש אין פרשה בחורה שלא נזכר בה מזה הענין, אבל אינו נראה רק לצעלי עינים, שרואים ויטולים לראות:

בבד'אשית כשהרב קון להביל, קרא לו קול ה', קול דמי א חייך לעוקים עלי מן האדמה והובזעים נקמה, ואם נפש הביל כשילחמה תמה נכרתה, מאין לה קול או קשב?

בנה כתיב, שופך דם האדם באדם דמו יסף, ואף אתה דמכם לנפשות יכס אדרוס, ור"ל הרואה את עצמו, אינו אדרוס זה מנומו, ואם אחר מוזהר תהום נפשו כעשו, ממי ידרוש החטא הנורא הזה אחר שנתחווה לאין:

בלך לך כתיב, ועל ונו' אשר לא ימול, וכברתה הנפש ההיא מעמיה וכו', והם כל נפש בלחמה כלא היה תהיה, מה הוצרכה היא זה למפר ברית? וכן ממש בכל' פרשה ופרשה, בקשו רק לחי היעב ותמלאו בקמיה הענין הזה:

וברתנך יש ראיות אלוות אלוותה על זה, אמר וישוב העפר על הארץ כשתייה, והרוח תשוב אל האלהים. אמר, מה רב טובך אשר לפנת לישראל, אמרו ולפונך המלא בטנים, והכיתו יתרו לעול ליהם. איני צורך אהזה פניך אשבעה בהקיץ המוכניתך, אמר, כי לא תעזוב נפשי לשאול, לא לתן חסדיך לראות שחת. תודיעני אורה חיים טובע, שמחות את פניך, כעיימות בימיך כלה. ועוד פסוקים רבים שכולם יבטיחו לביט ששמחתו אחר אמות תמיד תחיה ותלך, והבשר לעולם:

(ב)

אחר שכתבו ה' ראיות הנ"ל על השארת הנפש, עתה ג"כ נברר אף יהיה מעמד הנפש אחר לאתה מנהגו, ומה מהנפש של הבחילי צדיק יוכל הצפ"כ להתאפק אחר מותו, רק קודם לזה נהרן ביד אלוה' ב' קשיות חסותה שיש לנו על חוב הכרת:

דהנה הכרת ידענו שהוא העונש היותר טרא שיכול לפגוע להאדם, ויקפגע א"ע על גוף ועל הנפש, שיהאן יתאספו לגמרי:

הכרת שבגוף-אמרו חו"ל מ"ק [דכ"ח א'] שמהחייב כרת מות קודם שיטוב שנת הים, ופנס בניו הקטנים מטיב. ולהוס' שבת [דכ"ה א'], ויבמות [ד"ב א'] אין בניו הקטנים שחיו בלחמה טעה שהחטא מתים, רק באופן שנאמר בהן ערירים ימותו, כבעל כרה וכדומה:

אלולם כרת שבנפש ג"כ עוגשו מבוחר ברמב"ם [פ"ה מתשובה] שכתב שכל המחייב כרת, אחי מוזהר תהום ותתאפקם נפשו והתחווה לאין, וכן משמעות השמות מלת הכותב הכרת הנפש הריא, דהיינו שיכרת הווייתה מהעולם. אולם על זה יש להקשות:

(א) איזה עונש יוכל לפגוע בגוף ובעינים ובנפש, למי שעבר כ"פ על כרת, הרי כבר בעונו הנורא הראשון כבר אבד כל הלחמהו בחרן ובשמים, וגם גופו גם שנמתו כבר מחוייבים להתחק, ומה יש לו לאבד עוד? ומה יהיה עונשו בחרן בגופו למי שעבר על כרת אחר שכבר עבר עליו שנת הים?

(ב) דאף דאין להקשות ע"פ מ"ש התורה דמהחייב כרת זרעו כלה, והרי נראה כמה חייבי כרת שאין זרעם כלה, די"ל דעונש זה מתפשט ממזעל להבטת עגוליה של האדם, לפעמים לא יפגש זה העונש רק לדור השני או השביעי. הכל כפי כוונת משקל שבת החטא, שגלוי רק לשמו ית':

ודבר זה אף שאינו נראה בזירות ההדוטיים שאין אדם זוכר השתלשלותם כל כך אבל נראה ונרגש בזירות המולכים שרומים זרעם ביותר לעיני אדם, ולפעמים היה לשר או מלך ג' או ד' צנים ולבסוף אחר לחיה ממות שנים תמו נכרתו כמו שראה לכל קורא בספורא [אוועלעט געשיכטעט]. והמפי שגס אלל הבגלי ישראלי אפשר דיש חיוב כרת, דהכי צ"ל אהרנס זה מיתתן [סנהדרין ל"ו א'], ורוב חייבי ממות צ"ל אפי' בישראל, יש צדק חוב כרת, ואף יגרע צ"ל בזה?

אמנם ק' דהרי נראה כמה חייבי כרתות כבעוליי מות, ומחללי שבתות, וביותר מומרים שעוברים על כל מצוה התורה היותר תמורות, ואפי' לפעמים מוקמים ועמים זקנים ושבים כזקני אשמהי? וכי ס"ד שח' תאמר לנו ת"ת דבר שראה כל כך הרבה פעמים בשפך?

(ג) ק"ל על המשנה שאמרה בפי', כלי שיראל יב להם חל ע"ב, שנאמר

שוב נראה בפולס במורגל, לא די שהצדיק אינו משתלם על צדקו, כ"א גם הרבה פעמים יסבול מצות רבות ורעות, והרשע נראה במורגל לא די שלא יעם, רק ילחם בדשעתו ויעריך. ואם נאמר, שמקרות הצדיק אינו לנשון והלחמת הרשע אינו הארכת אף, וחס בחיים האחרים לא יותן שכר לזה ועונש לזה, ה"כ איך היכולת ולדקות ה' כפורסם לכל?

ועל כל זה אמר המשורר הקדוש מנמור שלם. אמר, ה' רועי לא אהסר ר"ל אני בהמה קטנה טלך שתרעה אחי בעולמך, וכשהחובז קן לא יחסר לי שום דבר בעה"ז, דאין הקדוש צ"ח מושיע אלא לאדם שחשים עצמו כבהמה [חולין ד"ה ב'] אבל גם בעה"ב לא אהסר בעלמותי.

דאם צגאות דשא ריביוני וגו', ר"ל אם ייטוב לי בחיי הבהמות שלי, ואם על האחו של החיים אשיג מאכלי ושקויי וכל לרבי ברוח ובלי ערסה, אז ארשע כי רק הוא הרבילני בעענתי, ורק הוא בידו הנדולה על מי מכותות ינה לבי, לא כח ידי, רק כח עשה לי החול הזה:

אם נפשי ישוב, ונפלי בבוזבים, ונאחזתי מבלתי הלחה כרג בחסה, ודעה כי ינחני במעגלי דך, דידעתי אדקתי ית', דהו שהוא לנקות נפשי, שבעבור שתחתיו עגו ית', או עג בני אדם, עורני בזה לצוב מוסלמות או שהוא לי לנסיון, או שהוא כדי לשמרני מחטא, דכל זה אני מוכרח להאמין למען שמו הים, שבו נכללו כל ה' השגות הנ"ל, דהיינו שהוא כל יכול, ושהוא כל יודע, ושהוא עצמות החכמה, ושהוא עצמות ה' דך, ושהוא הוא המטיב האמתית, מכל זה מוכרח שהכל לטובתי הוא כל מה שקרה לי בעולמי:

אולם גם כי אלוך בגיה ללמות, כשאתחיל לצבוא אל עמק העמוס של המות, דהיינו כשתייה מונח על מנת המות שלי, אז עס חלי עיני השכר, אשליך הבטת עליך חבי העוב, ולא אירא רע ההשתתה והתאספות, וזה מג' טעמים:

(א) **בידעי** כי בכל מקום שתייה, כי אהיה עמדי, כי כבר בעה"ז כל עוד שתייה דחקי יותר גדול, כל עוד יותר אהיה קרוב לי, ולא כ"ש כשחיי בסכנה יעוף, אם יתיי חולה, אז התקרבת לי יותר מאד, וכמ"ס חו"ל [נדריס ד"ט] שכינה למעלה ממנתו של חולה, ר"ל שהשגחה יתירה תהיה או קיבו לו:

ואיך לא יהיה ק"ו בן בט של ק"ו, כשיעוף סביבו ח"ו הסכנה היותר עמומה שאפשר, דהיינו בזמן שהגוף והנפש יתפרדו, אז יתראה עין צעין האב הרחמן לילד שלו המונח בצער, להשיב נפשו, וכמ"ס חו"ל [נדריס ד"י] לפנו יכרעו כל יורדי עפר, דכל אדם בשעת מותו זוכה לראות פני הסכינה, וזה כדי להקל יסורי המות מעליו, כמ"ס באור פני מלך חיים, ואם קן כל כך משגיח הקב"ה עליו, איך אפשר שבסוף תהום הנפש כהדוף עשן מדוק?

(ב) **שבטך**, שרביט המלוכה אשר השעת לי יותר מכלל הצדוקים, שהכתרתני בעטרת השכל, אשר מנתו אפיקה שלא תחס נפשי במותי, דהכי יאיר לי הער העהור הזה כדי לראות צו חשכתי ובלתי הלחתי, ואיה חכמה הנישאה ואיה יכלתו ית' ופוטנתו אשר אין להם קץ?

(ג) **וימושענתך**, אשר אינו רואה במורגל שבמטך חיסר הרשע גם בעה"ז, ותכניעו צמדה כבדר מדה, אשר עי"ו א"ח להכחיש כי ידך עשהה זאת, בלהבהק ה' הדך, ואם אחשוב ששם אבוע כעשן ח"ו, איך לדקתך הנפלאה?

כל אלה הם ראיות חזקות כראי מטעם, והמה יהי יכחמוכי, ויניחו דעתי? **ולכן** אף אם תראה כי תערוך לפניך שולחן כבוד לוררי, אם תראה שהערך שולחנות גדולות לזררי, ולורריך משאלך ה' אשגא, והם בשמחות ירומו על סעודותיהם בעה"ז, ואעפ"כ אחשוב לעצמי כי דשנת צשמן ראשי, כאילו משהת אחי בשמן מלכות. והגני בעצמי אפרתיי כמלך, ולא אעשה נפשי חולה עבור שיתכד לי ענוגי הארליים שאתרא אלל אלו, ויותר אחשוב כאילו כוסי רויה, כאילו כוס ישועות שלי מלא על כל גדווחי: **כי** ידעתי בטח, אף טובו חסד ירדפוני כל ימי חיי בעה"ז, ושצתי צבית ה' לאורך ימים. ר"ל וכי אשוב לישב צבית ה' לזורך ימים עד אין קץ, ואלכה מחיל אל חיל עס ולא אמות ולא אחלם לעולם:

הנה אחי! כבר הבאנו ד' ראיות חזקות מאד על השארת הנפש, אבל ת"ת הניח על כל אלה פסוקי חותם קודם לה', באמריה המאוריים כפנימים, וקדיה כמגולות להניק צניה זבת חלב ודבש:

דהאפקודים מהצפיים פיהם לומר לפינו, שבת"ק לא נזכר שום דבר מהשארת הנפש, אבל שעו עיניהם הכהנה — בוא אחי

דרוש אור החיים

אולם כל זה בצדיק נמור, דאלו אחר יולתה הנפש מתפרדת החבלה, וכן א' הולך לדרשו, ורק הכלל דגמול הנקרא [קחצונו גייסע] כהאר מחובר בהעלמות, ואע"כ כל מדריגות הנפש נשארים עומדים עדיין בהשכלות דק יחד וזיותר בשעת המוליד או צע"ו לחודש, או צי"א, ולכן אז נאות לכת על קבר אבות, מפני שאי הכשמה העוף יותר סמוך וסביב להקבר והעלמות:

אבל נפש החושבת, ה"ל שתיקף אחר הנפש והפרדו חלקי הנשמה כל א' לדרבו, והתשוב הרחוק לאלהים כמ"ס, מהמה שגם הנלוץ הקדוש הביא עמו כונה כהמים שחורים מהטמאים בניסיעת הנפש דרך העה"ל, ועתה לאחר המות כשהיא לבדה לא הוכל להתקוות, דמחמת רוממותה כשהיא לבדה אינה טופלת התה הזמן של התיקוף.

לבן אחר יולתה הנפש ישאר מחולבים יחד צ' מני נפשות הצ"ל, שע"י התייחוס יחד יכול גם הנלוץ הצ"ל התה הזמן, כמו בחי האר"י, ועי"ל יכול ומסוגל הוא לקבל עשו י"ב חודש או פחות או יותר לפי רוב הטמאים, כדי שידקקו הטוב וחס"ל יטובו שיהיו לישב לפני אלהים, לקבל שכר על מעשיהם הטובים. [וכן אמר הגאון ר"ל דין אמת, והכל, ר"ל גם הטמא ועשו גניבה, הוא מחוק לעושה, כדי שיבא יולתה אחר עשו לצורה החממת].

וזה לפע"ד כוונת חו"ל בסנהדרין [ל'א"א ח'] כשהוא אנונימוס לרבי, הגוף והכשמה יכולין לפטור טעמן מן הדין, מדא"ל לו להטות בלתי הברית הצירו, והשיב לו מהמשל הידוע מהרבה חנוני על הסומא כך הקב"ה מחזיר השממה על הגוף ודין יחד.

לא על הגוף ממש הטובה שיתרכב עם השממה, דהרי איתנו רואים הגוף מונח מושחת דומם בקבר, וכ"כ נראה צה מומיין יודעים, שהם בין חלבעותינו זה אלפים שנה. וכי ידומה שיפה אמר טיטוס לקל"ו' ביטול ולברר' לקיימיו' אבז ימי כי היבא דלא לשכח' הלה: דיהודאי?

רק ר"ל בנ"ס שמרכיב השממה בגוף, ר"ל בכח הגוף, והוא הוא הנפש הכשמי שחומר והוא הוא כמו הסומא שאין לו עין לבור מה צ"ב ומה רע לו, גם מפני שהיא כסומא שאיכל ונהגה מדברים האר"י ואינו שובע [כיומא דע"ד צ] וכמ"ס חו"ל אין אדם מת וחלי תאוותו צידו:

והחיה הוא הנפש העליון שאין לה כח ללכת לבד בעה"ל, אם לא ישאנו כח הגוף הסומא, ורק הנפש העליון הוא יראנו הדרך שלק' בו, כי הוא הוא הקרביעט דשפיהא. אלו צ' הכוחות יורכבו יחד אחר פרידתם מהגוף כדי שידקקו מכחיהם:

וזהו הטעם של שבעה, ושנשים, וי"ב חודש, שמתחלפין הבנים על אבותיהם. כי אדם אין לריק בחרץ אשר יעשה טוב ולא יחטא. ולכן נמסר לו הסוד הזה, שער אז נמשך זמן התיקוף לאט לאט:

ולכן משתדלין הבנים, או צחי כחם להשתדל להרבות למוות בזמן זיקוק אבותיהם הצ"ל, או ללמוד עבדום. דע"י שהאבות הביאום לעולם, והדריכום להורה וליראה שע"י יעשו הבנים בחוף זמן שהיה המצוה שעשו, ובריו גדול המעשה אחר מהעושה [כצ"ב דע"ה] מה"ע יהיה חשוב לפני הקב"ה כאלו עשו האבות בצלמן מעשי המצוה הצ"ל:

מיהו כל זה בכל אדם מורגל שחטא לפעמים, אבל העובר על ברת עשו יותר כבד, דאף שהנלוץ הקדוש שאמרנו א"ל שיכלה גם למי שמחויב ברת, ויחאפס, עכ"ס ע"י חטאו הטרא יתוס נפשו הכשמי אחר אלתה, כענף הנכרת מעץ שאין בהענף עוד חיים:

וזהו שאמר הכתוב הכרת הכרת הנפש הדיא, היינו הכשמי עונה צ"ב, דבעלמותה א"ל שהקיים לעולם מזהה מורכבת:

אולם כדי שתזקק עכ"פ הנשמה העליונה, שכשהיא לבדה אינה טופלת התה הזמן, וא"ל שתזקק. לכן כשיאלו שיהיו מהגוף, ישאר עדיין שיהיו מחוברין וילכו שניהם יחדו, עד שיהלגן ויזקק הנלוץ הקדוש יפה יפה. ואחר מלכות ימי טהרה, או התבטל נפש הכשמיית כלי אין חפץ בו. והנלוץ הקדוש בעלמו ישוב אז לאור בבור החיים, ואחר י"ב חודש נוסף כלה,

וזהו שחז"ל [ר"ה י"ז] דכל חיבי כריתות, לאחר י"ב חודש נוסף כלה, ר"ל כח הגוף שהיא היא חיי בהמות, כלה ונאכז ממלכות, וכשמתן כשרפה, ר"ל מהלכת כבדל בזמורה, ורות, ר"ל רוח אלהים חיים, מפזר עפרן תחת כפות רגלי לדיקים צ"ב ע:

התבוננו התואר היקר היה שאמרנו חו"ל כאן שביטו לאותו חלק של השממה שהיא צח כליה, כאלו הוא אפר של עץ הנשרף, שנ"כ א"ל שיחאפס, אף שכמה חלקי עץ כלו ונאכזו בהשריפה, עכ"פ האפר א"ל שיכלה. כמו כן השממה אחר שהתבונה על מוקדה, ונאכז ממנה חלקי נפש, רוח, עכ"ס ישיב:

שנאמר ועמד כולם לדיקים. וק' ממי יזכר התנא, אם מלדיקים, הרי צכ"ג גם הסודי וה"ע יש להם חלטה צ"ב, ואין חילוק רק צין רב למעט, דהיה אולי יש לו שטר הרבה לקוות כשישמור מלות תורבו, אבל יש לו ג"כ לרא מהפסד יותר משאר אומות כאלה יתר בזמנות אלויו. וא"כ למה נקט דוקא כל ישראל יש להם חלטה צ"ב:

אע"כ דגם ברשעים מיירי וכן משמע הלשון, דכל ישראל, משמע אפי' חייבי כריתות ומיתות צ"ד, דאע"פ שחטא ישראל הוא. וק' וכן מאמר שנשמרו מהחפסת וכירתת, היכן נשאר העם צ"ב שלו, מלבד דק' מני דמסיים ועמד כולם לדיקים, והרי גם מהרשעים מיירי התנא:

אמנם אמריק במדרש [ויקרא רבה פ"א] על הכתוב *כי אתה איר כרר, ה' אל ה' יגיע חשכי, אמר הקב"ה לישראל, בני נרי צידך וערך צדוי, אם תהיה האיר נרי אנו, מאיר נרך ואם אין אלה מאיר נרי, אין אני מאיר נרך, עכ"ל המדרש. וק' מה הם צ' נרות הללו, שכשנאיר א' יאיר לנו הקב"ה גם השמי.

אולם נר אלהים נשמת אדם חופט כל חרדי צנן. דשני אורות רוחניים הוליק הקב"ה בחוכמו. הא' הוא הנלוץ אלהי המחיה את כל בני הגוף וכל אשר בו זה האור הקדוש הוא כביכול חלק אלה ממשעל ממש, כמ"ס ויפ"ה צה פ"ו נשמת חיים כביכול כופה לגוד, אשר רק רוחו שהיא הנפש הטפה ממלא את הטד.

אולם מפני שזה הנלוץ הוא רוחני דק מאל ואפס רחיי, והגוף הוא עב וגם ציוהר, עד שה"ל שיתאחדו צ' הפכיים כאלו ויהאגדו יחד, לכן ברא הקב"ה ג"כ עוד דבר הממוצע בין שניהן, והוא נפש הכשמיית או כמו שיקראוהו [נערפנט גייסע]. והוא הוא הנר הכהה שעל ידו יתאחדו הנשמה עם הגוף עד שכל אלה הג' מאוגדים יחד צדק נפלא, והיו לאחדים יחד עד שהאדם כל ימי חייו, גם את עצמו לא יוכל לבקש בחוף עצמו, כי יחשוב בעלמו שאין בסיכור רק עליו א', ושהגוף הוא הנשמה והשממה הוא הגוף, כי לדעתו הכל רק עם אחד.

אמנם כל זה רק עוד שחי, אבל אחר המות, התפרד זאת החברה הנאמנה, כמ"ס וישבו העפר על הארץ כשהיה והרוח השוב אל האלהים אשר נהגה. והרוח הנמר, הוא הוא הנלוץ הקדוש שזכרנו, אשר מיר ה' נהגה להאדם, דמהיה נאללת כביכול מאלותו ית', לכן אינה צח כלייה, והשוב למקורו:

אבל הנפש הכשמיית הממוצע בין השממה להגוף, מפני שכל התיקומותה לא נהיה רק ע"י הרכבת חלקי הגוף, לכן השכל והן שכיפרדו חלקי הרכבת הגוף, גם זאת הנפש התבטל ממלילות שלה אבל הקב"ה הטעיה לנו שבאם רק נשמור מלות אלהיות גם היא לא התבטל ממלילותיה:

ואל הם הב' נרות של שבת, שמרמז לעולם שטלו שבת, שגם אז יאירו לו צ' נרות שזכרנו נר א' הוא כנגד שמור, הוא הנלוץ הקדוש שלריכום את נשמרו שלא יכה אור, והנר הב' הוא כנגד זכור, שלריכום איתנו גם לו זכור מעמודו ולהגדיל לו אורו ולהבטיקו:

וזהו שאמר המדרש כי אלה האיר נרי, ה' אלהי יגיע חשכי, והרי יש סתירה בהפסקו בתחלה קרא לו שם נר, ותוך כדי דיבור מכנהו בשם חשכי?

ארא כך אמר הקב"ה להאדם, נרי צידך, הוא הנלוץ העליון שהוא נרי, ר"ל נלוץ אלהי מעלמו כ"י, שהוכל ע"י חטאותך להחשיבו, אבל גם נרך השוף דהיינו הכשמי צדוי הוא. אם אלה תאיר נרי העליון שהשקעתי כך משולם המושא, אם תשמור לי נר זה לבלי לגלבו ולהכחיתו בחטאים, אז גם אני אאיר נרך, הוא רוח הכשמי שכן, שאחן גם לו קיום וחחך שיהקיים בלאה מהגוף, שיהקיימו לך שניהן לעד לעולם:

ובה פירשתי שומר כל עלמותיו, אחת מהנה לא נכזרה. דתמוה מליוה זמן ידבר, אי מחיי הצדיק בעה"ל, הרי לא לבד עצמותיו רוזה הצדיק שלא ישתדו, הרי גם אם בשרו עליו יכאב, נפשו עליו תאבל. ואם לאחר מותו, ישוה ללדיק אם ישר עולם מעלמו, ודקוי"ל בלחמת פ"ה דקל"ו מ"ב] דמוסר לשבור עלמות המת לגוד וי"ט בי"ד [צ"ס ה"ג] דתואר, על כרף היינו שלא לערך:

אמנם כ"ל דוודאי מיירי בשכר עוב"צ של הצדיק והאי עולם נקט קרא, אינו עולם מעלמו, אבל משמעותו כעלם השמים לטוהר, ור"ל הקב"ה שומר כל עלמותו של הצדיק, דהיינו כל מדריגות של הנשמה שלו, נפש, רוח, נשמה, חיה, ימדה. ואפי' חלק א' מחלקי נשמה לא ילך לחיבור, אולם אחת מהנה לא נכזרה, ר"ל אי אפשר שתשבר אחר המות, והיא היא הנלוץ הקדוש והנמשא שזכרנו דמדיחא גוף אלהי ממש כביכול, א"ל שחלה.

דרוש אור החיים

ישב רוח אלהים חיים בהחלק הלוה שבגשפם להשיבו למדריגה החתומה של דיקים, שישתלמו שבו פעולתן, אבל זאת הנה החזרה לבית אביה ואוכלת נאמה דכיסופא, ובלתי ירח ממנה נוח, כי בת מלך היא:

ולפי"ן מתוך הקושיא הראשונה שהקשינו, מה יענש המחויב ברת כ"פ, דלפי דברינו, לפי רוב הכריתות שעבר, כן יאריך זמן זיקוקו ולערו קודם שיהטור הגוף הקדוש. ולפעמים גם כמה מלות שנים לא יהיו די בהם לזיקוקו וטהרתו, וכדלשכחן בשל"ה בראה אדם שנגנב בו רוח חטא א' שהיה מהראשונים שהרינו אכן לסלק זכריה הגבול ע"ה צביהמ"ק, וזה היה יותר מפי"ן מלות שנים אח"כ:

וא"כ גם קושיא שביה מתורגמת, שהקשינו שאנחנו רואים לפעמים חייבי ברת מאריכיס ימים, די"ל מדכבר הוכחנו שמי שחייב ברת כ"פ, מדל"א לקיים בו עונש הכרת בגופו, משתלם זה ע"י יסורי הזיקוק בעוה"ב, כמו כן בענין מיתחו שראוי להיות קודם זמנו, והרי לפעמים ח"א שימות קודם זמנו רק בדרך נס:

דהנה הקב"ה חסם עולמו בגושפנקא דמלכא חותם העצב, אשר לא ישנוה כל כך בנקל [ועי' מ"ש בס"ד בפחשיט בסדר נשים דק"פ א'] ולכן המחויב ברת, אשר יהיה חסם מוקבל עשו שהוקבע לו, אולם אם יכריח ברת הטבע שלא ישגיחו העונש הוא, שישמור היטב בריאותו, וכשיחלה מעט, עד מהרה יקרא לרופא מומחה, והוא יתן לו תמיס כחיים שטבעם שירפאוהו, וכי ס"ד שמשום שטעם זה שקלקל, ישנה הקב"ה טבע עולמו [כע"ז דלי"ה]:

אלה עיזא רהטו ורעו' חגורה, אפי דרע חושבנא [כשתת דלי"ב א'], דלפי עשו שהיה מקבל בעוה"ב בקילור ימיו, לפי מדה זו היה קל עשו ויסורי זקוקו בעוה"ב, ואשר יהיה חסם ק:

אבל אוי לו להחמיר שהכריח ע"י הטבע להבדל יח' כפיכול להחליף עמו, שיקבל החוטא עונש נלחי בעוה"ב בעד עונש עובר העוה"ז שלא היו רק בקילור ימיו, דלפי אומדן זה יאריך ויוקשה עונשו ויסורי זיקוקו בעוה"ב, כדי לנקות הגוף יפה קודם שיכבה לו הנר החתומן הוא הגשם הבדמי בחיוב ברת הג"ל:

וא"כ גם הקושיא השלישית מתורגמת, דה"פ של המשנה, כל ישראלי, ואפילו רשעים, חייבי כריתות ומיתות ב"ד, אם רק בשם ישראל יטוהו, יש לו חלק בגמורו, שאלות לקבל השכר בעוה"ב, הוא הוא הגוף הקדוש שמוסבל לקיום, דיהיה אף שיהיה, זה לבד עכ"פ יתקיים לו, וכמ"ל לעיל: **אבר** בזה"ע דוקא לדיקס והסדיהם יש להם חלק לעוה"ב, אבל רשעים, אויבי ה' ביקר כרים בלו בעשן בלו, דרך בישראל יש בו הגוף הקדוש שאמרנו, דמה"ל נלשוה ג"כ בגמולות וחוקי התורה שאלותין להשלים על ידן הגוף הזה על דרך נפלא, [ממ"ש בס"ד בש"ד דאבות דס"ד ע"ב]:

ומסיים ספיר, שגאמר ועמך טולס לדיקס, ר"ל אם כל אחד מהם בכללותו, דהיוו צב' חלקי גשמתו, הם שלמים, שלא עברו עבירה שעל ידן יתחייב ברת, אז לעולם יירשו ארץ, ר"ל מלבד הנחיתה העולמית יירשו ג"כ ארץ הגשמי, ויקומו החיים המתים בגוף, בעבור שהכל נשאר להם אז קיים, הגשם הבדמי והרוחני, ולכן בעת החיים המתים תוכל כל החברותא לחזור ולפסוע מתוך שלה בכתחלה:

אולם אם אין לו זכות רק שהוא כלר מע"י, לבצעור שאני בראתיו ירחיו אף עשיתיו אז לכה"פ מעשה ידי להפ"א חר, דהייט אף שהגשם הבדמי בלו ונכרה, וגם לא יקום עוד, בכתח"מ בגוף, דאך אפשר לו כן, הרי חקר להחברותא הוא חבר אחד שהיה מחבר ומאגד הכל, והם יקבל נפש בדמי אחד אז לא יכיר האדם א"ע אז, כי ע"י התערובות חזר שצניטין, יתהווה בריה חדשה ממש:

אמנם עכ"פ הגוף הקדוש שבו שהוא מעשה ידי כ", השוב אחר זיקוקה ונקוטה לאור באור ה', מדהיא מעשה ידי כפיכול, כמ"ש וה נשמות חיי עשיתי והוא הוא עכ"פ התפאר. נמצא שנס רשע כזה יש לו עכ"פ בעמנו חלק לעולם הבא, לאור באור החיים:

(ג)

אבל המיתתו הוא לאוה הכלית יהיה התקומה הזאת, הכי כל כך יקר הוא חיי החלום הארצי, שנחשבה לתכלית כל התכליתים:

וגם בתואר החיים הוא החסד, ששוקק מאלד לידע אף יהיה, הכי נס אז נאכל ונשהה ונחיה כמו עתה, כמ"ש רבינו סעדיה ושאר איוה גאונים ואעפ"כ לא ימות, זהו נגד השגתנו, דהרי יהיה לו גוף ממש כמו עכשו, וגם אם אלף שנים יחיה, עכ"פ סוף אדם למות, ואפי' יהיה לו גוף קשה כבדול על כרחך שתחוקהו הזמן לבסוף:

וא"כ יהיה המזה מאלד לא נכתב לא ה ולא ו. לא יהיה ולא יחזור למות, וכי עביר קוב"ה יסא כדרי, ובפרטות נס גדול כזה, שישב לחיות אחרי התמו, כדי לחזור למות, והו הרי יפה טעה אחת של קורת רוח בעוה"ב להטות מזיו השכינה מכל חיי העוה"ז:

ור"י אם נאמר שאז ישוב למות כדעת גאונים אחרים דפליגי על רבינו סעדיה הכ"ל, זה לא יניח ח"ע לחשוב כלל, דהרי אמרי' במ"ק [דכ"ח א'] דלתחזי ליה רב שעורים לרבא לתאר גויעהו, ושאלו הו"ל למר לערבא במיתה, והשיב דהוא כנשחל בניהא מחלכא, ואעפ"כ אילו אמר לו קוב"ה זל הדר להאי עלמא כדאית, לא בעינא, דהע"ג דיסורי המיתה ח"א שיהיו כל כך מרים כמו שידומה, דהרי מהבטלת ההרג' עם המיתה [וגמ"ש הווא כמפורסם הגדול הוואלאה בספרו היקר המקראטייק חלק ב' ז' פ"ט ב'] אעפ"כ נפיש בעיתותא דמיתה יוהר ממה שהוא בלמות:

ובלתי ספק כן השיב נשמת כל אדם אחר מיתהו, שלא ירצה שוב לשב לעולם החלום כדי לחזור ולמות, וח"כ מה שכרו יש בקומו ומה עונש יש למליה ברצית וכדומה שאומרים לו שלא יקום בכתח"מ:

ובכל הקוסיות החמורות שהקשינו, אעפ"כ כל איש ישראלי שספר בעיקר זה, הוא נהעב ונאלח לפי דת הו"ק במדריגה שפלה עד מאלד וכמ"ש הרמב"ם ריש פרק חלק, שכל הכופר בעיקר זה הוא בכלל רשע ואפיקורס, ואין לו חלעה"ב:

וכן אמרי' במשנה, ואלו שאין להן חלעה"ב, האומר אין חתה"מ מן התורה. ורש"י כתב שם, דאף שמאמין בעיקר זה, רק שאינו מאמין שמוכח מן התורה, הרי הוא בכלל אפיקורס. והבאר שבע שם כהב שיהיה הלומד טועה כתב כן בגליון רש"י, דמה לי אם מכחיש ואומר דהקראי דמיתת הש"ס אשמכתא בעלמא הן, אם רק מאמין בעיקר. וכך כתב הרמב"ם בפ"ג מתשובה דרך בכופר מכל וכל בעיקר זה אין לו חלעה"ב:

וכפי הנראה רש"י דייק כן ממנהי', מדקאמר הגשון מן התורה אבל לפע"ד דכונת המשנה דדוקא כשאומר שאמונה זו מוכח הפוכה מן התורה נמצא אינו מחוייב להאמין כך אז הוא בכלל אפיקורס.

ואפשר לתרץ גם דברי רש"י, דר"ל דהע"ג דהש"ם מייחי כמה קראי, דכל אשר עינים לו, יראר שהן רק אשמכתא בעלמא, עכ"פ יש כמה כתובים שמדברים מעיקר זה באר היטב כגון, אני אמית ואחיה, מתחיה ואני ארפא, יחיו מתוך ובלתי יקומון, ורבים משיגי עפר יקונו, אלה לחיי עולם, והמלך קרא לדניאל, ועתה לך וגו' והעמור לגורלך לקן הימון, והרי כל מי שירצה להתעסק ולומר שכל הפסוקים האלו הן רק משל ומליצה, הוא בכלל מנלה פנים בצורה שלא כהלכה, ואין לו חלעה"ב:

ויהיה אף שיהיה, חויבין הוא להכריח האמונה הזאת בלביט יפה, בלבי לחבור ח"ו עה"ב שטו שקיטו בניגושה גדולה וזיקר רב. דאך חמוך כההוה לנו ולכל ישראל קמית אושר זה, ואך נאבדו כ"כ בנקלות.

לכן אמרתי לעשות נחת רוח למעלהכס להביא לכם רחיות חזקות כראי מואק על אמונה היקרה הזאת, מהחוש, והשכל מלבד הקבלה, אשר הבימון על ג' מיני רחיות הנ"ל כי בי חשק [ר"ח חוש, שכל, קבלה] כמ"ש הדרשנים. ועם ג' מיני זיון אלו אנחנו נחנך חושים להשמיד כל ספק מלבד אדם החלם:

והלואי שהיינו יכולין לעשות כן בכל מלות הו"ק, וכמ"ש הביכניו אלה הורתיך ואש מרכה בכל לב, שכשחצין טעם האלוהי יפה, אז לא יהא לבי חלוק בקרבי. לכן במעוטי בני ההכובים כי מדושתיו בן גרני אשר חנני ה' חלוק לכם בזה היום. השניו היטב ידידי אחי וישיע שלא יאבד לכם גם מלה אחת מדברינו, כי בהעמיין זה הלוי כל הלאהכס בזה ובבא:

ונחקר תהלה בזה ב' דברים, (א) מה ביה' (ב) מה שיה', וטכיה העמיד מהעבר ואעפ"י שאסור לנו לשאל מה פנים מה לאחור כרפ"ו דתגינה היינו דוקא להסתכל יותר להלכה ממנה שהורשו לנו חו"ל, אבל אחרנו עלשה ונשי'

דהרות המשמקק שבארם, החפץ לגלות כל הפלגות, אחר וחסר וחסש כחולדה בקרבים של האדמה צהרים הותר גבוהים שבעולת כהרי [פירענען] ובקארפאטישן נעצירגע, ובהרי קארדיללען באמעריקא, ובהרי היממעלי, בגבול כינא, חפרו וחסרו ומלאו שטלן נהאו ע"י פדרי סלעיס מרואיס שמוחיס כלאו הוסלע בלי סדור זה על זה בכח חזק ונורא, והגוייס תלויס זה על זה על רוחב פטרה עד שלא ישרע שנתהוה כזאת רק ע"י, [וועלעטן רעוואלעטיאלן] שהיה פעם א' על ידו ית' הגוער בארץ ותהפך כרגע:

עוד לא הסתפקו צוה כ"א גם אחרו במעמקי ארץ ובקרביה איה מלאה קלאפטער עמוק החת פני העליון של הארץ הפשו בצערנווערק, ומלאו תוך עובי האדמה ד' סדרים וכל אחת למעלה מהצריחה כל א' מין אדמה אחרת, ובין סדר לסדר מונחים ברוחם שנתקשו ונהאו בתוארם לאבן אשר משם הוכחו שהארץ נהפכה ונחלפה פניה כבר ד' פעמים:

והברואים שבין שורת אדמה לחברתה מלאו המיד שאוהם שמונחים בשורה התחתונה שבארץ, הם צבויים בגודל ענקיי יותר מלואם שמונחים בשורה של מעלה ממנה וכמו כן אהן שמונחים בשורה השנייה, עדיין יותר גדולים מלואן שמונחים בשורה השלישית וכמו כן מהשלישית להרביעית העתים אבל לפי גודל הברואים שבכל שורה התחתונה יותר מלואן שבשורה שלמעלה ממנה, כן יתראה שוב שלימות הוסי צבויים של הברואים שגמלאים בכל שורה עליונה, יותר מאשר יראה בבנין הברואים שגמלאים בשורה שחתיה:

עוד כהבו הטבעיים, שיש כמה הוכחות בטבע, שהארץ קבלה פעם א' דחיפה נוראה מקרן מערבית דרומית לקרן מזרחית לפנות, אשר ע"י נחרבו ונשדדו כל פני הארץ:

וכן מלאו בשנת אלף והת"י למספרם, במדינת [זיביריען] בקצה אפון של העולם תחת הקרח העורא אשר שם המיד, פיל א' גדול מאד בכמו ג' או ד' פעמים מאשר נמלאו עתה, וסופי עלמותיו עתה עומדים באלאגאטישו מונעלואם בפטעטערסבורג.

ולאשר בהמדינה הג' לפי גודל קירות התמיד השולט שם, אינו מקום גידול פילין, מזה מוכח שעל ידי דחיפה הג' שקבלה הארץ, ונשדדה וכבלבלה, הולף לשם אלו הפיל זה בהמון גלים, או שפעם א' היה טבע האקלים האוא חם, בכדי שיפוק לגדל פילין.

וכ"כ במעמקי הרים יותר גבוהים בארץ, חיות הם אשר נתקשו והיו לאבן, וחכם אחד חוקק טבעי קופיער שמו, כחב שגמל ע"ה מיני חיות שגמלאו בתחתיות הארץ יש מהן מ"ח מינין שאינם נמלאים כלל בעולם העתיי.

וכבר ידענו מעצמות חיה ענקיי אחת שגמלאה בעמקי ארץ סביב עיר באלטימארע באמעריקא, אשר ארכה י"ז רגל, וגובהה מכפות רגליה הראשונים עד קצה כתפותיה, י"א רגל, ומקף רגליה האחרונים עד גבה, י"ט ע' רגל. וגם בחייראכא ובהארץ נעצירגע מאלא בעמעקי ארץ עלמות זאת החיה, פזורים אחת הגה ואחת הגה וקראו בשם לכל מין חיה כזאת מאממוט:

וכן מלאו מין בריאה אבניית שקראוה אינוואנאדארן שגובהה ע"ו רגל וארכה עד ז' רגל ומתוך הכונה אבריה שפעו התוכניים שגמלאה רק חזיר היה. ועוד מין חיה אחרת מלאו שקראוה מעגאלאזיורוס, שהיתה רק מעע קטן מאינוואנאדארן, אבל היתה חיה עורפת, ואוכלת צפר.

מכל האמור נראה ברור שכל מה שמכרו לנו המקובלים זה כמה מאות שנים, שכבר היה עולם פ"א ושוב נחרב וחזר ונתקומם זה ארבע פעמים, ושכל פעם העולם התגלה בשלימות יחירה יותר מבתחלה, הכל בהכרר עכשו בזמנינו באמת ולדק.

והתאמינו אחי שסוד הנפלא הזה נכתב בצר היטיב בפרשה הראשונה שבחורתא הקדושה דא צא כולה צה כי היא היא אס כל חי.

התבוננו רק היטיב בין אור קמטיה בראש התורה לאמר בראשית בראשית אלהים אלהים שמים ואת הארץ, ותמיה אס שמים ורקיע דבר א' הן, הרי לא נברא הרקיע עד יום ז', ואס שמים דבר אחר הוא, דהיינו האויר הרק העליון הנקרא עתהער, וכמ"ס חז"ל דשמים עוערקין אס ומים, מלמד שלקח הקב"ה אס ומים ובללן זב"ז עכ"ל, והרי כן הוא באמת האויר העליון הג'ל ממולא מרטיבות ואמימות, אבל רקיע הוא טוב דבר אחר דהיינו האויר התחתון העשוי לנשימה, הנקרא אעמאקספערע והוא עולה עד ז' ות' פרסאות מהארץ.

עכ"ל

ולין רק בהלכות שקופים ואטומים שפחהו לנו רבותיו כפי שמסר לו אס מפי אס, וביאו ראיות חזקות על דבריכם הקדושים אשר מימיהם אט שותים, גם מדברי הטבעיים, להורות נתן, כי רוח אלהים דבר צם, וכי כל דבריהם אמת ולדק:

אמרינן בסנהדרין [דל"ז א'] תנא דבי אביי, שית אלפי שנין הוא עלמא, וחד חריב, תנא כסס שהשביעית משמט א' לז' שנים, כך העולם משמט א' לז' אלפים שנה עכ"ל הגמ'. והבי נמי אמרינן בסוף מסכת תמיד, בשבת היו אומרים, מזמור שיר ליום השבת, ליום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים. זהו הסוד מה שיהיה.

אולם הסוד ממנה שהיה, גם זה הראינו חז"ל בדבריהם היקרים, להניץ האור מתוך נקב כמלא מחט סדקים.

ראמרי' בב"ר. ויהי ערב ויהי בוקר [דק] ובי מאחר שלא היה עדיין שמש בעולם, ערב וינקר מניין [א"ר אבוי מכאן שהי' סדר זמנים קודם לזה וכו', מלמד שהי' הקב"ה בונה עולמות ומחריבן, בונה עולמות ומחריבן ואמר דין היין לי ודין לא היין לי:

וכדי למסור לנו הצטה והסקפה עגולות על כל העינין, גלה לנו רבינו בחיי סוד נעלם בשם המקובלים בפרשת בהר, בפסוק ושבתה הארץ שבת לה' וגו', דזה ירמו על סוד נפלא, שיהיה העולם נבנה ומחרב ז' פעמים, כנגד ז' שמיעות שזיבול, שהם יחד מ"ע אלפים שנה.

וכתב עוד, שכל שמיעה ושמיעה הג'ל, יהיה העולם נברא בהשלמה יחירה יותר מבתחילה, על שלבסוף יחזרון כל לואי הקדושה שהושפעו והקב"ה בתחילה בריאה העולם לתוך הגשמיים כדי שישלימו א"ע בעלמן ובסוף השמיטה הז' יחזרו מושלמים בהכליה השלימות, לפכה הראשונה ב"ה, כדלנו ית' וזהו תכלית כל התכליתים לבריאה העולם. ע"כ הובן דבריו סס.

ועל זה רמו לנו קלה גם הרמב"ן, בפסוק אשר ברא אלהים לעשות, והראב"ע בפסוק עוד כל ימי הארץ והרקעי צפרשת בהר שכתב עוד, שלענין זה רומזין כמה מלוא התורה, שראשו שמספר ט ב ע מהנוסס ומנהונן כזמה מהמלות ז' ימי שבתא ז' ימי פסח ז' ימי סוכות ז' ימי מה ז' ימי נקיים ז' ימים קודם כמילה ז' ימי אבילות ז' ימי משה ז' שנים בשמיעה ז' שמיעות בזיבול ז' קני הממרה ז' הזאת ביו"כ ועוד רבים:

ובעלי הסודות רחשי מרחשן שפתייהו, שלז' הקפות העולם הללו, רומזים ז"י בראשית, שכל א' היה הכנה ליום שלאחריו, וכמו שנראה מסדר בריאותן אחר שנדקדק בהם היטב, כמו כן בז' הקפות של העולם היתה ע"י הקפה הכנה להקפה שלאחר' ושתמיד הקפה המזוהרת תהי' מושלמת עפי: **וסוד** ה' ליראוי, שנמסר להם שאלמט כעת בהקפה הד', שהוא לפי סדר ששת ימי בראשית הג'ל כנגד יום רביעי שבו העמיד הקב"ה המזוהרות בעולם ולכן גם בהיקף זה עלה אור התורה הוא השמש המזוהרה מקלה ארץ ועד קאהו הוא המאור הגדול, שאעפ"י שבע"ה כבוד האומה הקדושה ירדה מאד אבל הה"ק העמוד כשמש בהירה בהמנעית האופק, עד שכל האומות, אפילו אהן שמואלון א"ע לבגתי מחוייבין לשמור מלוחיה, כעולרים, וישמעאלים כולם יבאוו, יכבדו התורה הקדושה, ויכירו אלהיה, והיא כבדוה ועוזה כשמש המזוהרה בקרניה לכל צאי עולם:

אולם זה המאור הגדול לממשלת היום וגם המאור הקטן הוא שכל האנושי שמושל בעה"ז גם הוא התגבא מאד בהקפה זו ועוד יתגבא בימים הבאים למעלה שפאה שלא יועבר בשכל האנושי:

ומלבד שנתגלה לנו כל זה מאוצרן והתחדשות של העולם אח"כ, טודע לו מיד ליד בסוד. כבר מרר דבר מזה בצר היטיב בפסוקים כתיב, רו ע הרו ע הארץ, מוט ההמועטה, וחסרה הלכנה וזושה החמה, ונגולו כספר השמים, וכל כבאס יבול, שמים כהרץ ומלאו והארץ כנגד תבלה, הגי בורא שמים חששים וארץ חשה.

מכל זה מוכח שיתחדש העולם פ"א אחר שיחרב, ומה שמיניו כמה פסוקים שמדברים בהיפך מזה, כגון והארץ לעולם עומדת, ויעמידה לעד לעולם, כל זה הוא רק רדיפות הלשון על זמן ארוך ביותר, כמו ועבדו לעולם, לעולם בהם העבדו, דוודאי כל אדם ישפוט שכונת הכתוב ר"ל רק זמן ארוך:

ועתה אחי ידידי ראו על אזה בסיס ארזי הה"ק מונחים, כי הסוד הזה שמסר לאבותינו ורבותינו, והם גלוהו לנו זה כמה מאות שנים מאלואו טוב בהטבע ברורה לעינינו בזמנים המזוהרים כזמנינו בהירה ביותר.

דרוש אור החיים

עכ"פ ק' למה לא נזכר בתורה שאמר הקב"ה יהי שמים כמו שטוה יהי ריקע, ואת"ל מדמהו מאפס, לא היה שייך על מי יואה, עכ"פ למה לא נזכר בתורה בריאת הד' יסודות אש רוח מים עפר?

ותו כתוב והארץ הייתה תמו ובוזר זה הקדש מיותר יותר לנמרי, דמי לא ידע שקודם שברא הקב"ה כל צבואו הארץ וגם אור לא היה עדיין, ח"כ פשוטא שהיה הכל תמו ובוזר וחושך.

ותו כתיב ורוח אלהים מרחפת על פני המים, זה הפסוק אין לו פי' כלל, רש"י פי' כשא' כבוד מרחף, כיונה המרחפת על קנה, הגה זה הפי' שהביא רבינו יונה עמוס מהקרא' עלנו. ואריך פי' לפירושו.

אמנם פה גלתה לנו תורתנו הקדושה טעם מהסוד הנפלא שזכרנו, שאין העולם פה בפעם ראשון, ושכבר נבראו הד' היסודות בהקפות הראשונות ולכן לא נזכרו בבריאת העמיי.

ור"ן מסופרה התורה, בראשית, ר"ל בהתהוות כל התהלות, בראשית היום הראשון היום הראשון הוא העשוער, הממלא כל חלל העולם הנראה ואת הארץ, הוא כל כדור הארץ. אח"כ הדגל התורה על הקריות שנתהו כסודי העולם הקדום, שאין נפקא מנה לנו הבהתא זה כלל.

אבל מספרה לנו והארץ הייתה תמו ובוזר וכו', ר"ל חזרה ונהווה חריבה ושוממה, וכמ"ס בברכות יב"ע, וארעה הוות לדיא ורקיעה מבני האשא, שכוונתו שלא נהרבה ונהבלה ממלילות לנמרי, רק שעי' רלון עליון יהשו"י, קבלה דחיסה ברוח סועה וסועה עושה דברו, ונהבלצלו סודי העצב הקדום באש וצמים, ונהווה חושך ע"פ הטום.

ואמר שזב ורוח אלהים מרחפת על פני המים הוא הוא הרוח המוחה הכל, הנזכר [ביוחוקל ל"ו] כדכתיב מלרבע רוחה בואי הרוח ופני ברהוים האלה, הוא הרוח המהים שמזכר אחד עבור פרענות המצול, כדכתיב ויעבר אלהים רוח על הארץ וישבו המים, הוא הרוח שמזכר אלל בריאת הדה"ר, מ"ס ופסח בחפיו נשמת חיים הוא, הרוח הנזכר גם כן ור"ל שרות חיים התחיל לרחף ולארוב על פני המים שביסוד הארץ.

וזהו מ"ס חז"ל כשא' כבוד, ר"ל הרוח המוחה הכל, שהוא נקרא כשא' כבוד, כי על ידו יראה כבודו של ממנהב"ה והוא הוא כח הטבע, כי הטבע הוא כשא' כבודו ית', התחיל לרקק על פני המים כיונה מרחפת על קנה ר"ל להוליא אפרוחים.

ומתחלת התורה מנחה לספר סדר הבריאה העמיי, שכל יום ה' הכנה לחיבור כמ"ס, דכמו שכל הקפת עולם התחליי, ה' הכנה להקפה שנתהוית אחרים, כמו כן בכל הקפה עממה היה מעשה כל יום הכנה ליום שלאחריו. והדברים ארוכים, ולקצר אנחנו לריכים בזה עכשוו, לבלי להתרחק ממתחיי העמיי.

אכן הסתכלו אחי העובים גדולה התורה ורוממותה הנפלאה, השגיחו הב' הגדולה, שעה מתהלה התורה והשקופו על הד' תגין שגל הב' הזאת ונמסר לנו מהמקובלים שהד' תגין מרמזין שכבר ישו העולם פה הפעם הד' עם כל זבואיה וסב' הגדולה תודיענו שגדול שבירתה, הוא נפש האדם השכלי כבר ישו פה פעם ז'.

ולפעד"ן שאותן הבני אדם שהיו בעולם הקדום שנקראין פראארעמיטן זל"כ, ר"ל הבני אדם שהיו בעולם קודם בריאת אדם הראשון העכשווי הן הן התקטע"ד דורות שזכרו בשבת [דפ"ח] ומגידה [ד"ד], שהיו נבראים קודם בריאה העולם העמיי:

וצא ותשוב דלפי דברי רז"ל שס, דרש כן מדכתיב דבר טוה לאלף דור, שהיה ראוי שנתנו התורה לבין אלף דורות הקודמין, דהיינו בתחלת העולם העמיי, שנברא בהשלמה יחידה בהשכלה ובמדות יחיד מעולם שקדמו.

והרי כל דור לפע"ד הוא ז' שנים, מטעם שמשל ז' לוי' שנים העולם משתנה כמ"ס לעיל בדרשהיו, ח"כ ז' אלפים שנה של עולם הקודם, הם האלף דור שזכרו חז"ל, והודיעונו כאן, שאמר שכתבערו מהעולם האדמות שבעולם הקודם קצתים מכרס ד' לזבוא, וזכרנו העולם מהוקן יותר, היה ראוי שנתנו התורה לאדם הראשון של העולם העמיי, כי כבר נחשב העולם כראוי.

רק מפני שהעולם הקדום קלקלו מעשייהו ביותר, לכן קומטו זלל עת, ונעו עבוד שהי' הסר לאלף דורות ההם כ"ו דורות והיינו בסוף התקטע"ד דורות שזכרו חז"ל אשר לפי תשובת ז' שנים לדור כמ"ס לעיל, היה תורבן העולם ההוא בשנת ששת אלפים ותהי"ח מתחלה ויירחו:

ואחרת כ"ו דורות שחברו בעולם הקדום, חרו והשלמו מאדל"ר עד משרע"ה דהיינו י' דורות מאדם עד נח וי' דורות מנח עד אברהם וששה דורות

מאברהם עד משרע"ה, שאז נחשב וזרקק העולם כבר יפה יפה שיהיה ראוי לקבלת התורה.

ור"ן שאומר הכתוב, מעולם עד עולם אהיה אל ואלמר ברוך ה' אל ה' ישראל מעולם ועד עולם. להקב"ה ברוך רחמי, בלתי ידח ממנו נדח ולכן הותן לאוית הקדושות שהשפיעו מאלהותו ית' בעולם הקדום, כדי שעי' חפשיית הבהירה יסלימו אל"ע בעמין, אלל לבעבור שהושפי הארץ קלקלו ונהווה התקטע"ד דורות מקולקלין ומתחמים והוצערו מהעולם, לכן ברוך רחמי חוזר ומציאם לאותן הכשמות לעולם העמיי המהוקן ביותר שעתה יהיה יותר נקל להשלים אל"ע בעמין כרטו ית' יותר מבתחלה.

והיינו דקאמר קרא הג"ל מהעולם עד עולם אהיה אל, ר"ל השגהתך ברחמיך כאב לבניו העמיי מעולם לעולם המוד להדריכנו במעגלי דרך, ובן כתוב כיוז אלהים אלהינו עולם ועד הוא ינהיגנו עלמות, ר"ל כאב שרואה להרגיל בנו השלט הדין, שיתרגל לילך לבדו, לכן יעמידו לפינו במרחק קמן [סיימון של הפסא' העולם] ויסבב בזרעוהו סביב לו שאם יע לפול, יפול תוך זרעוהו ושוב יעמידו מחדש במרחק ככ"ל, כך תהגט מעולם לעולם, והסלימו בכל אי' מהן, שוב מטע מעט יותר יותר מבתחלה, כדי שביסוף כל סוף נקרב אליך.

עתה אחי ופתחו לנו חלונות אור יותר בעיקר הזה שבאמנה כבר היינו פה כולנו בעולם הקדום ונתעלמו עם חורבן העולם וגריגים ממה ראיות, שבזב באנו לכהן עם לבוש גוף חדש, יותר מושלמים מבתחילה, וכוז יבא עת שאחר ששלים פעולת היום הקדוש בעולם הזה ונתעלם מכל עין במיתותיו ושוב בעולם שיברא אחר העולם העמיי, נחזור שוב להתראות בעולם, יותר יותר מושלמים משל עתה, כמ"ס וילינו מעיר כעשב הארץ וכן נאמר ואורח לדיקים כל אור נבא ס, שמקיף וחוזר ומקיף העולם, הולך ואור ע"ד נכון היום הוא סוף הקפה השביעית, שהוא היכול הגדול, שישבו כל הלאוית הקדושות להסבה הראשונה ית', בהשלמה יחורה, וזהו חלית כל הבריאה, וזהו שאמר הכתוב עד נתון היום, כי הוא הוא היום הגדול והערל שזכרו אחרון הנביאים בסוף נבואתו.

אולם אם עתה צע"ו עדיין לא נחשב שכלנו כראוי להבין סודות חוקי התורה, וגם בכמה לדי טבל רק לשער בהשערות עמומים שכבר היינו פה אלל בעולם הבא מצעויתו האמונה הזאת שכול אז להציג ולראות עם עינים יותר בהירות ומאירות. והם בעולם העמיי ע"י השלמת השכל יותר מבתחלה בעולם הקדום, כבר כל אדם ידע ומרגיש מה ראוי לו לעשות בחיובו לחיבורו, ומצין היעוב כל חיוביו הטבעיים. לע"ל בעולם הבא, יהיו עיניו בהירות כב' מאורות הגדולים, ועממן יציג גם כל סודות העולם, וכל חוקי התורה בעשית ולחיון, מה יתקן ומה יקלקלו לעמנו ע"י כל אלה וסוד זאת הובעת לנו, שאז בעולם הבא הוא, נהי' יסלים להזכיר את עמיינו יפה, חוף שכבר היינו פה, ומה עשינו, וכדומה וזהו אמונת תחית המתים:

ולפע"ד זכו הפי' של הקדים שאמרם אחר קבורה, אחר אשר עמנו הגוויה בחמוקי מסהרי ארץ, וכדי שהרואים כל זה, לא יתיאשו מהתקוממות הגוף שזב בחיים, וגם כדי לחוק לצבות ישראל המאמינים בהחיית המתים, לכן יעמדו האבנים בעמין, ויקראו בקול יתגדל ויתקדם שמים רבא. הנה ז' מלות אלו נדול וקדוש, פירושם הוא הפכי, גדול, ר"ל הוא דבר המתפשט ומתרחב, עד שגם כהוי עינים יראהו, אלל פי' מלת קדוש, הוא ממש צהיפק, דר"ל דבר הנעור ומפורש ועלם משין כל.

אמנם לפי דת הפי' ואמונתו היקרה, לריך להאמין שיש בהקב"ה ז' מדות אלו דהיינו, (א) שהוא רם וגשא קדוש ונעלה מאד עד שלא ישינו שום בריה. (ב) שאף שהוא נישא ונעלה וקדוש, אפ"ה הוא נמצא בהשגחתו בכל עינינו ועיניו העולם ובעיניו כל הברואים אפילו עם היהוד שפלים, דלפי רוממותו ענותנותו, וכן כתוב, כי רם ה' ושפל יראה, וגבוה ממרחק ידע.

אולם אף על פי שחיבים אנחנו להאמין כך, אין לנו משיגים דבר זה בעת"ו בבירור. דאף ששולם קדושתו והעלמותו ית', ידענוהו היטב, כמ"ס כי ל איראני האדום וחי, אלל מזירותו אללניו בכל עינינו, ושכל מקריות האדם רק על ידו ית' הם, כמ"ס חז"ל הכל בדי' שמים וכו', זה לא נוכל להשיג בקורר שכלינו, רק נאמין כך.

אולם עי"ו יהי' גם פח יקום לכל חוטא כי יחשוב שכל מה שלא יתהדל בעמנו לעובת עמנו לא יוכל להשינו, ובכל מה ששיג בעולם, יאמר אל לבו כחי ועולם ידי עשה לי החיל הזה. לכן ירדוף אחר כל עונג והריוחה לגוף, ולא יזכר אש יהי' באופן האסור או המותר.

ולב

דרוש אור החיים

וא"ת ארון שנים שעתיד הקב"ה לחדש בכן עולמו, דהיינו בהמצבת העולם החמישי, כדי לשוב לחדש עולמו בהחיה"מ הששי, לדיקום מה הן עושים בשעת חורבן העולם ההוא הנורא :

הקב"ה עושה להם כנפים כשירים, וזו משל על פרידת הנפש מהגוף בלי לער כעין עליות אליהו הנביא למרום, שחזרו כל חלקי גופו ונפשו ליסוד הראשון ב"ה, וכעין שהיה פרידת הנפש מכל גוף אדם לולא שחטא אדם"ר, ומיתה כזאת כיום חז"ל במקום אחר מיתת נשיקה, דר"ל ע"י ההשוקה הרבה והעונג שהיה להמשק ית' ולהמשק באותה שעה, להתקרב זא"ל, לא יסבול המנושק שום לער בפרידתו.

ובך יהיה מיתה כל אדם אחר החיה"מ, אשר בשמחה ואלהה יקו ליום פרידתם, להתשקף ולהתנשא עם כנפי להבה לשמים בלי שום כאב וער שגאמר על בן לא נירא בהמיר ארץ, וכמוט הרים בלב ימים.

וזרו כסיים וא"ת יש להם לער בפרידת הגוף מהנפש כמו שהוא עכשיו, ת"ל וקווי ה', ר"ל ארון המקוים או לשוב אל ה' בשמחה, יהליפו על ידי הקוה זאת כח שהיה להם בעולם החמישי עם כח אחר יותר גדול שיהווה להם בעולם הששי, ובידעם זה, יעלו אבר כשירים ויתשאלו לשם צעונג ובשמחה רבה, בידעם כי מיתהם זה, מביא להם חיים.

ולנחמה יותר גדולה גם להאדם העה"י, אמרו לנו הפסוקים שהקדמנו בראש דבריו בחמור הניבוא:

מי אתה והיראי, ר"ל מי אתה ילד אלהים שמתורה א"ע, כשתראו אלו ש ימות, וכשתראה בן אדם חזיר ינתן חמת רגזי ארמה.

חבי לא תטריע עת עלמך ותשכח ה' עושיך, וזי ברחמי ויכלתו וחקמתו הכלתי הכלותיים, עשך למען שמותו והתוס.

ועוד הרי כירא ניה, אשר ביכולת בלי קן, נופס שמים ויוסד ארץ, וכי א"ל לי לצרוא גם לך שמים חדשים וארץ חדשה? ולכן בעצור שהשכח כל אלה, תפחד מהמה המניק, דהיינו כליון ארון נלחיי ואיה חמת המניק? הלא בכל מקום צעולם שתראה השחתה, תראה ג"כ שהשחתה היא היא היא סיבה לחיות חדש.

הן אפשר שיפחדך מהצבת המות מוחמת ב' דברים: (א) יסורי הפרידה בשעת מיתה (ב) אם תחשוב שאח"כ תהאפס.

אבל על הראשון אומר לך, מיהר לו ע"ה להסתח, און היסורי מיתה כל כך קשים כמו שתחשוב ואון אפשר בן, הרי המיתה בעלמה היא המצטלח ההרגשה, והרי רק ע"י ההרגשה שך תרגיש היסורים. אבל הקב"ה יסבב לבלי הלטער הרבה בעת הפרידה, ולא יאריך זמן הענוי ההוא, אבל ימחר להפתח מוסרות האגוד שבין הנפש להגוף.

ועל היראה השנית שך, אומר לך ג"כ אל תירא כי לא ימות לשתח, לא התוס כעב ועין ברות, ולא יחסר לחמו וקיומו של הנפש או קמר פרידתן זמ"ז, אשר תקבל הנפש לחם חוקה מצית המלך ית'.

או אולי תהום שבשעת המיתה, כשהגלים הנוראים של מחשבותיך יהומו וירעשו בפער הפרידה, או אולי אז בהסער ההוא השקע והעבד כשמתך ומחשבותיך בים הבהלה ההוא.

אני בא אליך בשם ה' ואומר לך בשמו, כי אני ה', רוגע היס ומשקטו ואלה הגלים המרעשים בצופה ובערה כמו שירלו, אני ה' אשר בעוז ידי משקטם מעליך.

כן יהיה בשעת מיתהך, שלא תעבד בהמון גלים ההם, וכן יהיה ג"כ בשעת מיתה העולם כולו והשחתתו שיהיה קורם תחיה"מ ע"י מבול אש או מבול מים ובהוד עורא, שיקבל העולם דחיפה חזקה, והכל יאפס כרגע כדי לשוב לנוב ולהניץ לחיים חדשים יותר יפים מאשר עתה.

די לבאות שמו, כי הוא רבון כל המעשים ארון כל השמות בא"י המחזיר נשמות לפגרים ממים, ולכן חי חי הוא יודוך קהלה קדושה, וחיות והללחם ירחירכם בזה ובבא. אמן.

ולכן כל חילי מעלה ומטה כולם יהלגו את עם ה' ויקרא זה אל זה ואמר קדום קדום קדום, ר"ל מופרש ועולם הוא ית' בכל ג' שלמות הידועים, הארצי, והגלגלי, והמלאכי, כולם שואלים זל"ז איה מקום כבודו, כי לא ישנו עלמותו ית', ואפ"ה הפלא ופלא כי מלוא כל הארץ כבודו, ר"ל שטם שולם רוממות והעלמותו, אפ"ה, וכל מאמנים שהשגחהו הוא ממלא כל חללי העולמות בגופי ורוחי.

וכן כחוד הנה זה עומד אחר כחליו בעלמה, אעפ"כ משניה מן החלומות, ר"ל אם חלומות ההלחה פתוחים עלינו הוא הוא המשניה עלינו, אבל גם מניץ מן החרכים, כשהברואים שרויים באפילת הרה, מניץ עליהם, משקוף מתוך בקע לר שבחול שרואה ואינו נראה, כך גם ית' ישגה אז על האדם בעין חמלה להקל ארבו ולמתק מרירותה בכל האפשרי, אבל האדם לא יראהו, ויחשוב כי אין ה' רואה עליו אז.

אולם בעולם שאחר תחית המהים אז יתגלה כבודו, ועין בעין יראו כל בשר וישנו אלהותו ית', עד שחז"ל בעשימות לשונם המשילו את המעמד הלאחי ההוא למחול [בתענית ל"א א'], שכל אדם מראה באמצעו עליו ית' לומר הנה אלהיו זה, קויו לו, נגילה ושמחה בשיעוהו, שנתן לנו הבעה בהירה כזאת, ועי"ז נגלל מליך בדרך תועה, ונשיג ג"כ יותר נקל הלאחיות האמיתית הלאחית. **וזרו** מה שמבשר בעל הקדים ואומר, יתגדל ויהקדש שמים רבה, אשר לטע"ד איו הפלה, רק סודעה ורעיית נחמה לאבלי רוח וסבורי לב. ויקרא בקול, אחי אל הלטערו על שטמנו אלו האברים הקדושים לפקדון ארץ בסתר, כי כעת יאמר ליעקב, מה האטמן עכשו שוב יקום ויחיה בהריוחה יתירה, כי יבוא עת שיגדלו ויתקדש, שמו יתבדך, וישיבוהו הכל עין בעין ומתי יהיה זה?

בעלמא דע הירד לא תהדתא, שתתחדש כשנר עשוריה, ולא תחיה מתיח' בגויה ר"ל בעולם החדש ההוא, יקומו ויחיו המהים, והבריאה החדשה יהיה של הברואים, תהיה כדי לאסק איה הון לחיי עלמא, ר"ל ש"י שיקומו ויחיו שוב בעולם האמון, יהיה נקל להברואים להתנשא ולעוה ולהתקרב בסוף כל סוף לסבת כל הסבות ית', שהוא הוא חי כל העולמים.

וכל זה נאמר ג"כ בקדים הפשוטי שבסוף כל הפלה, שהוא ודאי דך הפלה, אבל נאמר גם בצמטן אחר בקדים הפשוט ההוא ונאמר, יתגדל ויהקדש שמים רבה בעלמא דברא כרעותיה, ר"ל יהי רטון שתהפרסם מהר עולם קדושתו והשגחהו גם בעולם המקולקל העתי שבראו ברטון כך [כמו שמצבת האשה שעשו כרעו, ר"ל אף בלי דעת האדם היה אפשר שהגרא יותר נמר, אבל כך עלה נרועו ית' השגשג משל אנוש]. וזה יהיה בחייון ובימינו ובעת דכל בית ישראל, בעגלה ובזמן קריב וכו'.

א"כ מחורטים כל קוסותינו שהקשיתו בתחלת דבריו בזה העיין. דהקושה לאיזה תכלית יהיה תחיה"מ, י"ל דהיינו כדי שתושלם הנפש אז יוחר שאת, והרי זה אי אפשר בעולם העתי, מחמת שלא נהבשלה עדין בריאת העולם כראוי, כמ"ל. שכל הקפה יושלם העולם בהשלמה יהירה יותר מבתחלה בהגופניות ורוחניות המעורבים ומשולבים יחד, מנבד הנפילה לשניהם שגרים אר"י באכילת פרי עץ הדעת, וגם אי אפשר שיהווה זה לו בעולם הרוחני אחר שימות, דשם איו עולט העשיי, שיהקן האדם על ידי מעשיו לאור באור החיים, אבל אז בעולם החדש הבה יודקקו הגוף והנפש, ויהיו טהורים וקדושים יותר ממה שהיה אר"י קידם שחטא.

ומה שהקשיתו שוב וכי יסב לחיות ע"פ ההדמה למען לסבול שוב לער מיתה? זה כבר הירא לנו חז"ל במאמר שהתלנו בו דרשתנו ז', אולם בעיניהם החמודות הביעו יותר להלאה דהיינו מתחיה"מ ה' להחמישי ואמרו:

צדיקים שעתיד הקב"ה להחיותן, דהיינו בהחיה"מ הרביעי הכמוך, איון חזרין לעפרן, שגאמר קדום יאמר לו, כל הכמוב לחיים בירושלים, איון מה קדום לעולם קיים אף הן בעולם קיימן.